

การจัดการศึกษาคาทอลิก เป็นส่วนหนึ่งของการอภิบาลและประกาศข่าวดีของพระศาสนจักร คาทอลิกต่อมวลมนุษยชาติ ถือเป็นารับใช้อย่างพิเศษและสำคัญที่สุด (การอบรมหลักพระคริสตธรรม ข้อ 1)

ภารกิจรับใช้พระศาสนจักรของโรงเรียนคาทอลิกไทยเป็นมาอย่างยาวนานตั้งแต่สมัยอยุธยา เมื่อครั้งที่สมเด็จพระนารายณ์ทรงพระราชทานที่ดินให้มิชชันนารีชาวฝรั่งเศส เมื่อปี ค.ศ. 1665 (พ.ศ. 2208) ตั้งบ้านเรือนเพื่อสอนวิชาการให้กับ ชาวบ้านโรงเรียนคาทอลิกแห่งแรกในประเทศไทยจึงถูกตั้งขึ้นที่บ้านปลาเห็ด ลักษณะเป็นอาคารสองชั้น ชั้นบนเป็นวัดน้อย ชั้นล่างใช้เป็นห้องเรียน ใช้ชื่อว่า วิทยาลัย (Collegium / General College) จุดมุ่งหมายเพื่อให้อบรมเด็กชายเพื่อให้เป็นสามเณรและได้รับศีลบวชเป็นพระสงฆ์ แต่ก็รับเด็กชายอื่น ๆ ตั้งแต่อายุ 10 ขวบขึ้นไปที่สมเด็จพระนารายณ์ทรงส่งเข้าเรียนมาเรียนร่วมอยู่ด้วย

วิทยาลัยที่ได้ดำเนินการมาอย่างยาวนานถึง 104 ปี (ค.ศ. 1665 - 1769) ในกรุงศรีอยุธยาท่ามกลางปัญหาทางการเมือง การสงครามและอื่น ๆ ต้องปิดลง บรรดามิชชันนารีในสมัยนั้น จึงได้ออกไปเปิดสถานศึกษาในลักษณะเดียวกันที่จังหวัดอื่น ๆ เช่น จันทบุรี ใน ค.ศ. 1786 (พ.ศ. 2329) และที่กรุงเทพฯ ใน ค.ศ. 1788 (พ.ศ. 2331)

มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โดยบรรดามิชชันนารีที่เดินทางมาประกาศข่าวดีในประเทศสยาม เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเอกชนคาทอลิกครั้งแรก ในดินแดนภาคตะวันออก คือ ที่จันทบุรี เมื่อปี ค.ศ. 1707 (พ.ศ. 2250) มีการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับนักเรียนชายหญิง โรงเรียนดังกล่าวเป็นโรงเรียนวัด นักเรียนได้ร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณ มีการสอนคำสอน และสอนวิชาการอื่น ๆ ควบคู่ไปด้วย จึงสามารถบอกได้ว่า **การจัดการศึกษาคาทอลิกครั้งแรกที่จันทบุรี จัดขึ้นเมื่อ 313 ปีมาแล้ว**

การศึกษาคาทอลิกเริ่มเป็นรูปเป็นร่างมากขึ้นในช่วงต้นของกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งนับว่าเป็นช่วงเวลาของการฟื้นฟู บรรดามิชชันนารีได้รับอิสระในการประกาศข่าวดีมากขึ้น จึงได้ดำเนินการด้านการศึกษา อบรมคริสตชน ทั้งชาวต่างประเทศและชาวสยาม ด้วยความวิริยะอุตสาหะ โดยเฉพาะในสมัยของพระสังฆราช คูร์เวซี (Courvezzy)

ค.ศ. 1834 - 1841 (พ.ศ. 2377 - 2384) ผู้ประกาศนโยบายจัดตั้งโรงเรียนประถมศึกษา ให้เป็นภารกิจสำคัญที่บรรดามิชชันนารีจะต้องปฏิบัติในการให้การศึกษาคนไทยควบคู่กับการประกาศข่าวดี บรรดามิชชันนารีและพระสงฆ์ไทยในขณะนั้น จึงพยายามเปิดโรงเรียนระดับประถมศึกษาขึ้นที่วัดทุก ๆ แห่งทั่วประเทศ เป็นโรงเรียนสำหรับเด็กชายหญิง จัดการศึกษาแบบให้เปล่า โดยได้รับความช่วยเหลือด้านครูอย่างดียิ่งจากภคินีคณะรักกางเขน มาสอนนักเรียนหญิง และครูฆราวาสชายที่เคยผ่านการอบรมในบ้านเณรมาสอนนักเรียนชาย

เมื่อพระสังฆราชปัลเลอกัวซ์ (Pallegoix) รับตำแหน่งต่อจากพระสังฆราชคูร์เวอซี ในปี ค.ศ. 1841 (พ.ศ. 2384) ได้ให้รายละเอียดเพื่อให้บรรดามิชชันนารีนำไปใช้ในโรงเรียนคาทอลิก หรือโรงเรียนประจำวัด โดยออกกฎไว้ดังนี้ คือ

1. สอนให้รู้ทั้งตัวอักษรโรมันและตัวอักษรสยาม
2. สอนคำสอน
3. สอนหนังสืออื่น ๆ ที่พิมพ์โดยมิสซัง
4. ต้องสอนให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้
5. ครูต้องสอนขับร้องภาษาลาตินให้เด็ก ๆ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง
6. ให้มีการสอนเย็บปักถักร้อย และงานอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับผู้หญิง

ต่อมาในสมัยพระสังฆราชเวย์ (Vey) ในปี ค.ศ. 1875 - 1909 (พ.ศ. 2418 - 2452) ตรงกับสมัยรัชกาลที่ 5 และที่ 6 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เน้นความสำคัญของการจัดการศึกษาคาทอลิกที่มีคุณภาพอบรมสั่งสอนให้ลูกหลานชาวไทยเป็นคนดีมีคุณธรรมมีการจัดตั้งสถาบันการศึกษาแบบยุโรป เพื่อสอนลูกหลานของชาวต่างชาติที่เข้ามาพำนัก จึงทำให้มีการสอนเป็นภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศสด้วย สถาบันการศึกษาดังกล่าว เช่น โรงเรียนอัสสัมชัญ โรงเรียนสตรีโดยภคินีคณะพระกุมารเยซู และโรงเรียนของภคินีคณะอูร์สุลิน เป็นต้น

และนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1925 (พ.ศ. 2468) จนถึงปัจจุบัน การจัดการศึกษาคาทอลิกได้พัฒนาและเติบโตขึ้นมาก ควบคู่กับการแพร่ขยายตัวของกลุ่มคริสตชนกระจายไปตามพื้นที่แทบทุกภูมิภาคของประเทศไทยพี่น้องคริสตชนคาทอลิกเพิ่มขึ้น ประชาชนทั่วไปสนใจการศึกษาที่มีคุณภาพ ดังจะเห็นได้ว่า มีโรงเรียนของทั้งสังฆมณฑลและคณะนักบวชเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เพราะเมื่อกล่าวถึงการศึกษาคาทอลิก ผู้ปกครองจะคิดถึงคุณภาพการศึกษา เน้นการปลูกฝังอบรมให้ผู้เรียนมีวินัย มีความรู้ ความสามารถ โดยเฉพาะการเรียนภาษาต่างประเทศที่มีคุณภาพสูง เน้นการอบรมคุณธรรม จริยธรรม จึงกล่าวได้ว่า *ปรัชญาการศึกษาคาทอลิกเน้นการพัฒนาคนให้เป็นคนดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม หลักสูตรการสอนมีความเป็นสากล และที่สำคัญที่สุดคือ เชื่อว่าครูเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา จึงให้ความสำคัญกับการผลิตและพัฒนาครูให้มีความรัก ความเมตตาต่อศิษย์ ที่ทำหน้าที่ด้วยความเสียสละ เป็นเพื่อนร่วมทางชีวิตกับผู้เรียน*

ฉะนั้น พระศาสนจักรคาทอลิกไทยยังคงอภิบาลและประกาศข่าวดี รับผิดชอบต่อชาวไทยอย่างสุดกำลังความสามารถ ด้วยการจัดการศึกษาคาทอลิกที่มีคุณภาพ